

Bogumiła Weimann

Uniwersytet Zielonogórski
e-mail: milka.weimann@gmail.com

Alicja Poprawa

Uniwersytet Zielonogórski
e-mail: poprawalicia79@gmail.com

Michalina Plukis

Uniwersytet Zielonogórski
e-mail: michalina.plukis@op.pl

Anna Pollak

Uniwersytet Zielonogórski
e-mail: aniako46@gmail.com

KOŁO NAUKOWE PSYCHOLOGII POLARNEJ ICE

Założenie koła

19 kwietnia 2023 r. zostało założone Koło Naukowe Psychologii Polarnej ICE. Jest ono pierwszym kołem w Polsce o takim profilu, a jego główne działania skupiają się na popularyzacji wiedzy związanej z psychologią polarną, obszarami polarnymi, a także warunkami ICE (*isolated-confined-extreme*). Działalność skoncentrowana jest na organizacji spotkań z ciekawymi osobami, które także powiązane są z tematyką psychologiczną oraz polarną. Jednocześnie prowadzone są prace naukowe oraz planowane kolejne inicjatywy.

Spotkanie z Dagą Bożek

W czerwcu 2023 r. Koło zorganizowało pierwsze wydarzenie, którym był gościnny wykład Dagmary Bożek – polarniczki, specjalistki ds. komunikacji naukowej oraz twórczyni projektu „Polarniczki”. W ramach wydarzenia gościni wygłosiła wykład otwarty w Bibliotece Uniwersytetu Zielonogórskiego pt. „Kobieca perspektywa w historii polskich wypraw polarnych”. W trakcie wystąpienia przybliżyła ogólną historię polskich wypraw polarnych, postacie pierwszych polskich polarniczek oraz kontekst społeczno-polityczny towarzyszący początkom polskiej polarystyki.

W spotkaniu brali udział studenci oraz pracownicy Wydziału Nauk Społecznych UZ, a członkowie KN Psychologii Polarnej ICE mieli możliwość uczestniczenia w spotkaniu warsztatowym dotyczącym komunikacji naukowej. Samo wydarzenie było promowane w mediach społecznościowych (profile Facebook/Instagram): KN Psychologii Polarnej,

Wydziału Nauk Społecznych UZ, Instytutu Psychologii UZ, Instytutu Socjologii UZ, Biblioteki UZ, profilu projektu „Polarniczki” oraz podczas audycji w Radiu Index.

Inicjatywy badawcze

W ciągu semestru letniego w roku akademickim 2022/2023 Koło rozpoczęło pracę nad projektami badawczymi.

Pierwsze przedsięwzięcie w tym zakresie dotyczyło badań w obszarze lęku klimatycznego. Przez pojęcie lęku klimatycznego rozumie się reakcję emocjonalną na bezpośrednie doświadczenia związane z zachodzącymi zmianami klimatu lub też perspektywą zachodzących zmian w tym obszarze (Clayton 2020, s. 4). Temat znalazł się w obszarze zainteresowań Koła ze względu na wcześniejsze prace poświęcone osobom szczególnie narażonym na lęk klimatyczny, wśród których znajdują się polarnicy (Budziszewska, Kałwak 2022, s. 172) – charakter ich pracy związany jest z większą liczbą informacji o zachodzących zmianach klimatu. Warto też wspomnieć, że zjawisko lęku klimatycznego jest także szczególnie rozpowszechnione wśród młodych dorosłych (APA 2020). Istnieją potencjalne czynniki ochronne oraz moderujące wpływ percypowanych zmian klimatu, pozwalające na adaptację. Wśród nich wymieniana jest prężność (Doherty, Clayton 2011, s. 267), która może zmniejszać niepożądane skutki (Bistricky i in. 2019, s. 303). Pojęcie prężności psychicznej definiowane jest jako proces oraz skutek pomyślnej adaptacji, zachodzące w obliczu trudnych doświadczeń życiowych (*APA Dictionary of Psychology* 2023). Przebiega dzięki dostosowaniu się do wymagań zarówno wewnętrznych, jak i zewnętrznych, a także elastyczności behawioralnej, postrzegania świata etc.

Biorąc pod uwagę wymienione zjawiska, powstał model badawczy obejmujący współwystępowanie lęku klimatycznego, zachowań proekologicznych oraz prężności psychicznej. Pierwszą część badań rozpoczęła się w formie online w czerwcu 2023 r. Wyniki badania zostaną zaprezentowane na V Krajowej Konferencji Psychologii Klinicznej na Uniwersytecie Jagiellońskim w listopadzie 2024 r., co da możliwość szerzenia wiedzy w tak ważnym obszarze.

Od sierpnia 2023 r. Koło współpracuje z LunAres Research Station. Dzięki temu zaistniała możliwość prowadzenia badań w środowisku kosmicznych misji analogowych. LunAres jest centrum badawczym skupionym na prowadzeniu symulowanych załogowych misjach kosmicznych (więcej o LunAres: <https://lunares.space/>). Badania psychologiczne, które prowadzą członkinie Koła na uczestnikach misji, obejmują zarówno funkcjonowanie poznawcze, jak i ogólny dobrobyt psychiczny. Pomysł na badania powstał dzięki wcześniejszym doniesieniom dotyczącym środowisk ICE, w których obserwuje się podobne stresory mające wpływ na psychikę ludzką (Palinkas 2003, za: Sarris 2006, s. 367-368). Dzięki wizytom w LunAresie członkinie Koła miały

Wykłady Dagmary Bożek

Źródło: archiwum prywatne

okazję zobaczyć, na czym polega praca uczestników misji – w polu naukowym, jak i *maintenance*. Ze względu na małą liczebność osób w środowiskach ICE bezpośrednie badania są utrudnione, przez co należy zwrócić uwagę na wartość badań na analogowych misjach kosmicznych. Ich wyniki mogą zostać przełożone na inne środowiska o charakterze izolowanym, zamkniętym oraz ekstremalnym, jak np. obszary polarne.

Bibliografia

- American Psychological Association (2020), *Majority of US adults believe climate change is most important issue today*, <https://www.apa.org/news/press/releases/2020/02/climate-change> [dostęp: 19.09.2023].
- APA Dictionary of Psychology, *Resilience*, <https://www.apa.org/topics/resilience> [dostęp: 30.05.2023].
- Bistricky S.L., Long L.J., Lai B.S., Gallagher M.W., Kanenberg H., Elkins S.R., Short M.B. (2019), *Surviving the storm: Avoidant coping, helping behavior, resilience and affective symptoms around a major hurricane-flood*, „Journal of Affective Disorders” nr 257, s. 297-306.
- Budziszewska M., Kałwak W. (2022), *Climate depression. Critical analysis of the concept*, „Psychiatria Polska”, nr 56(1), s. 171-182.
- Clayton S. (2020), *Climate anxiety: Psychological responses to climate change*, „Journal of Anxiety Disorders”, nr 74, s. 102-263.

- Doherty T.J., Clayton S. (2011), *The psychological impacts of global climate change*, „The American Psychologist”, nr 66(4), s. 265-276.
- Palinkas L.A. (2003), *The psychology of isolated and confined environments: Understanding human behavior in Antarctica*, „American Psychologist”, nr 58, s. 353-363.
- Sarris A. (2006), *Personality, Culture Fit, and Job Outcomes on Australian Antarctic Stations*, „Environment and Behavior”, nr 38(3), s. 356-372.

Koło Naukowe Psychologii Polarnej ICE

Streszczenie: Koło Naukowe Psychologii Polarnej na Uniwersytecie Zielonogórskim to pierwsze w Polsce koło podejmujące tematykę psychologii polarnej. Działania Koła skupiają się na popularyzacji wiedzy związanej z psychologią polarną, obszarami polarnymi, a także warunkami ICE (*isolated-confined-extreme*). Pierwszym wydarzeniem organizowanym przez KNPP ICE był wykład gościnny Dagmary Bożek – polarniczki, specjalistki ds. komunikacji naukowej oraz twórczyni projektu „Polarniczki”. Koło rozpoczęło również badania naukowe. Pierwszy projekt podejmuje tematykę lęku klimatycznego, a jego wyniki zostaną zaprezentowane na V Krajowej Konferencji Psychologii Klinicznej na Uniwersytecie Jagiellońskim w listopadzie 2024 r. Koło rozpoczęło także współpracę z LunAres Research Station w Pile, gdzie także prowadzone są badania na uczestnikach analogowych misji kosmicznych.

Słowa kluczowe: środowiska ICE, środowiska ekstremalne, psychologia polarna, koło naukowe, popularyzacja nauki, badania naukowe

The Polar Psychology Research Group ICE

Summary: The Polar Psychology Research Group at the University of Zielona Gora is the first group in Poland to undertake the subject of polar psychology. The Group's activities focus on popularization of science related to polar psychology, polar regions, as well as ICE (*isolated-confined-extreme*) conditions. The first event organized by KNPP ICE was a guest lecture by Dagmara Bożek – a polar explorer, science communication specialist and creator of the “Polarniczki” project. The group has also engaged in scientific research. The first project deals with the topic of climate anxiety, and the results will be presented at the 5th National Conference of Clinical Psychology at the Jagiellonian University in November 2024. The Group has also started a collaboration with the LunAres Research Station in Piła, where research is being conducted on participants of analog space missions.

Keywords: ICE environments, extreme environments, polar psychology, research group, science popularization, scientific research